Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 234. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го ГРУДНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 11, 1981 No. 234. VOL. LXXXVIII.

КОМУНІКАТ

КОМІТЕТУ ЗА ПРАВОПОРЯДОК В УККА

Екзекутива Комітету за Правопорядок в УККА, після довшої перерви і безуспішних переговорів із речниками УККА, відбула свої чергові наради в суботу 21-го листопада 1981 року, і подає до загального відома, що:

Ідучи назустріч закликам СКВУ та щоби ще раз виявити нашу найкращу волю дійти до позитивної розв'язки кризи, яка заіснувала після XIII Конгресу Українців Америки м.р., Екзекутива Комітету за Правопорядок в УККА відновила переговори з речниками УККА і вони відбулися в днях 14-го серпня і 9-го жовтня ц.р. Представниками УККА на першій зустрічі були:

Ігнат Білинський і Лев Футала і як представник СКВУ його голова мгр Іван Базарко, а на другій, крім попередніх, також — Ярослав Савка, д-р Аскольд Лозинський і Олекса Калиник. В жадних із цих переговорів не брав участи голова УККА проф. Лев Добрянський. Представники Комітету за Правопорядок в УККА д-р Іван Флис і Іван Олексин, як також Іванна Рожанковська, д-р Богдан Витвицький і Юрій Солтис, поставили як базу переговорів:

1. Повний поворот до статуту та ухвал, які були правосильними по XII Конгресі.

2. Вибір комісії з членами по рівній частині з теперішнього УККА і Комітету за Правопорядок в УККА, яка мала б за завдання перевірити статут і правильник, щоб зазначені в них уточнити, а де треба, поробити пропозиції змін, щоб у майбутньому не повторилися подібні події, як перед Конгресом і на XIII Конгресі. Комісія повинна закінчити свою працю в 6-місячному реченці.

3. До часу закінчення праці вищезгаданої комісії діють самостійно і незалежно обидві організації — УККА та Комітет за Правопорядок в УККА. Після закінчення праці комісії проголоситься скликання спільного XIV Конгресу.

4. До часу відбуття нового Конгресу припиняється всякі санкції проти тих Відділів УККА, які заявили себе по стороні Комітету за Правопорядок в УККА.

В часі переговорів рішено, що Екзекутива УККА має повідомити на письмі Комітет за Правопорядок в УККА, чи приймає вище подані пропозиції. Такого письма Екзекутива Комітету за Правопорядок в УККА досі не одержала.

Тому, розглянувши ситуацію, Екзекутива прийшла до висновку, що з уваги на безвиглядність дальших переговорів у справі полагодження кризи в УККА, треба продовжувати розпочату підготовку для створення нового керівного центру організованого життя нашої громади в ЗСА, не замикаючи дверей до дальших переговорів. Це тим більше, що до цього спонукують Екзекутиву домагання і заяви багатьох українських громад в ЗСА.

У висліді того рішено одноголосно скликати крайову Громадську Конференцію на суботу, 19-го грудня ц.р., із запрошенням представників організацій, відділів Комітету за Правопорядок в УККА і відділів УККА, які входять у склад Комітету.

Нарада відбудеться у великій залі Народного Дому в Ню Йорку, при 140 Другій авеню, о год. 10-ій ранку. У програмі конференції: обговорення актуального стану в нашій громаді, затвердження проєкту правильника, вибір комісій та устійнення дати і місця конвенції для створення нової централі.

Екзекутива Комітету за Правопорядок в УККА просить слати усю переписку на адресу: Committee for Law and Order in the UCCA c/o Ukrainian National Home, 140 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

Грошові датки слід слати на ту саму адресу із приміткою: Ukrainian American Community Fund. N.1830.

Екзекутива Комітету за Правопорядок в УККА

Південні африканці виконали бойовий рейд у глибину Анґолі

Йоганнесбург, Південна Африка. — Щойно на початку грудня цього року урядові чинники Південноафриканської республіки погодилися на публікацію вісток про великий рейд, який їхні збройні частини перевели на території республіки Анґолі з метою знищити бази і опірні пункти лівих намібійських партизан, підтримуваних Москвою і її сателітами.

Попередній великий рейд в Анґолю відбувся під кінець серпня і в ньому вперше південноафриканські відділи вбили одних совєтських старшин, які воювали разом з партизанами, а другого захопили в полон. Не бажаючи допустити до висвітлення совєтської участи в збройній боротьбі лівих партизан проти сучасного режиму Намібії, совєтський уряд не дуже налягав на висвітлення того рейду на форумі ОН, а переніс переговори в справі повороту своїх полонених і передання тіл вбитих, в площину закулісових переговорів. Знов же вето ЗСА не допустило до засуду Південної Африки на форумі ОН.

Другий рейд почався 1-го листопада й тривав три тижні. Відділи Південної Африки проникли багато глибше на територію Анґолі в часі того рейду, як будь-коли перед тим. Частину дороги перевели з ними офіційно визнані пресові репортери, але їм після відбуття половини дороги й повороту заборонено подавати будьякі інформації до публічного відома. Щойно після закінчення рейду і найже двотижневого вичікування південноафриканський уряд подав публічні інформації про нього.

В часі другого рейду совєтські літаки, обслуговувані й пілотовані кубинськими летунами, пробували встрявати в наземні акції. Коли ж принаймні один з них зістрілено і знайдено в ньому вбитих кубинських летунів і іншу бойову обслугу, літаки перестали брати участь в бойових акціях, а виконували свої лети дуже високо й тільки для розвідочних цілей. Партизани, переконавшись у великій перевазі південноафриканських відділів, відступали перед ними й намагалися втримувати так звану приличну віддаль від них, щоб таким чином унеможливити збройні зудари й поменшити свої втрати. Завдяки такій тактиці партизан впало тільки біля сімдесят бійців. Кількість поранених і полонених ні одна вояюча сторона не подала.

Найближчий час покаже, чи після подання інформацій про рейд, Анґола, чи СССР подадуть зажалення до ОН.

АЛЄКСЄЄВА ВИЇДЕ З СССР, САХАРОВИ ПЕРЕРВАЛИ ГОЛОДІВКУ

Москва. — Андрей Сахаров і його дружина Єлена Боннер перервали голодівку у вівторок, 8-го грудня, після того, коли вони довідалися, що їхня невістка Єлисавета Алєксєєва дістане візу на виїзд за кордон, до свого чоловіка Алєксея Семьонова, який проживає в Нютон, Масс.

Є. Алєксєєва поінформувала закордонних пресових репортерів, що спеціяльний посланець виклика її несподівано до головної квартири КҐБ в Москві при вул. Дзєржінського. Там вона зустріла відомого її уже оперативника КҐБ Алєксандра Баранова, який вів справу Сахарових у спеціяльному відділі КҐБ. Баранов повідомив її, що офіційні чинники погодилися на її виїзд за кордон, а у відповідь на те Сахарови перервали голодівку, яку вони вели, домагаючись візи на виїзд за кордон для Алєксєєвої, де перебуває її чоловік. Також закінчення справи Алєксєєвої ще раз показало що ніяке пашпортне бюро, чи інші цивільні совєтські уряди, а КҐБ рішає про всі справи в совєтській системі, — ствердили західні кореспонденти.

Стан здоров'я Сахарових ще невідомий, як і шпиталь, в якому вони перебувають.

Останні посередні інформації були, що здоров'я Сахарова гірше та що кола, які рішають його справу в Москві, стурбовані. Голодівку Сахарови почали були 22 листопада і на 10-му дні голодівки вони мали змогу перепачкувати лист на світ зі своєї квартири в Ґорькім, де вони тоді ще перебували. В тому листі вони подали, що фізично почуваються в порядку, а голодувати будуть аж доки їхня невістка Алєксєєва не отримає дозволу на виїзд за кордон до свого чоловіка. Якщо КҐБ такого дозволу не дасть, тоді вони заповіли, що голодуватимуть до смерти.

Алєксєєва також повідомила закордонних репортерів, що Баранов остеріг її перед контактами з ними та що натякнув на можливі клопоти для неї, якщо вона такі контакти втримуватиме. Після висловлення згоди КҐБ на виїзд за кордон вже є тільки питання часу, який може бути дуже коротким, коли буде видана віза. Після видання візи той, що її дістав звичайно мусить до десяти днів опустити СССР але бувають випадки, що КҐБ змушує до негайного виїзду, не даючи змоги вийждаючому полагодити його справ і попрощатися з родиною та приятелями.

ЧОМУ Я ЗАЗДРЮ РОБЕРТОВІ СЕНДСОВІ?

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — З українського самвидаву прийшов на Захід новий документ — думки Вячеслава Чорновола про голодівки, як засіб боротьби проти насилля. Передруковуємо його з деякими скороченнями. Повний текст появиться в „Сучасності".

Вячеслав Чорновіл

„Може дивною здаватиметься заздрість людині, яка добровільні пішла із життя, згасивши себе голодом. І все ж доводиться заздрити навіть самогубцям, живучи у суспільстві, яке в числі інших людських прав позбавляє людину також права розпоряджатися власним життям.

У громадян демократичних країн можуть часом викликати подив і недовір'я повідомлення про голодівки радянських політв'язнів, що тривають не раз місяцями. Справді, як міг, наприклад, автор цих рядків, протестуючи проти фабрикації кримінальної справи за політичними мотивами, проголодувати в 1980 році понад 120 днів? Ну, та існують практичні межі людських можливостей: без їжі людина може проіснувати якихось 40-50 днів. Чим пояснити такий феномен витривалости радянських в'язнів?

Використовуючи голодівки ірляндських націоналістів проти консервативного уряду Великобританії, радянська пропаганда змушена бодай скоромовкою згадати про умови утримання політув'язнених у тюрмах Північної Ірляндії. Дізнаємося, що їх тримають у лікарнях під постійним медичним наглядом, надаючи тільки ту медичну допомогу, на яку вони самі згідні. Читаємо, що якраз під час голодівки в'язень Роберт Сендс був висунутий кандидатом у депутати англійського парляменту, за його обрання велася активна кампанія і скінчив він життя уже членом парляменту Великобританії. Дізнаємося, що біля ліжка помираючого в'язня сиділа мати, і Р. Сендс, гублячи свідомість, а отже можливість собою розпоряджатися, просив її не дозволити лікарям його рятувати — і мати виконала останню волю сина...

Як не намагаються це приховати, голодівки, спроби самогубства і навмисне калічення себе (найчастіше — випускання крови із вен) у таборах і тюрмах СССР, як політичних, так і кримінальних, явище досить пошире-

(Закінчення на стор. 3)

Надгадсонська Округа УНС запланувала посилення членської кампанії

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Учасники організаційних зборів, що їх відбула Надгадсонська Округа УНСоюзу в неділю, 22-го листопада ц.р., тут в залі УНДому, вирішили одноголосно посилити членську кампанію, щоб до кінця 1981 року зорганізувати потрібне число нових членів для повного виконання призначеної Окрузі квоти. Такий внесок поставив голова Управи Округи Володимир Білик, підсумовуючи обговорення справ членської передконвенційної кампанії та стану УНСоюзу в цій громаді, і вкінці закликав всіх урядовців Округи та місцевих Відділів включитися в організаційну працю в останньому місяці 1981 року.

Ці організаційні збори Надгадсонської Округи відкрив та ними проводив В. Білик, а секретар ював на них секретар Окружної Управи Осип Зубрицький. Привітавши приявних представників Відділів та головного секретаря УНСоюзу Володимира Сохана, голова Округи подав огляд праці і з признанням згадав осяги поодиноких відділів у цьогорічній організаційній кампанії. На приєднання 75 нових членів в Окрузі склалися здобутки таки відділів 25-ий (Квітка Стецюк) — 25 членів, Відділ 170-ий (Володимир Білик) — 12 членів, Відділ 70-ий (Микола Шереметa) — 8 членів, Відділ 287-ий (Богдан Ясінський) — 8 членів, Відділ 281-ий (Мирон Сірий) — 7 членів, Відділ 171-ий (Стелла Расн) — 7 членів, Відділ 270-ий (Степан Островський) — 3 члени та Відділ 213-ий (Володимир Козак) — 1 член. Опісля В. Білик дав короткий звіт про влаштований чотирма Округами стейту Ню Джерзі пікнік — Стейтовий День УНСоюзу, а касир Окружної Управи Володимир Бутковський доповнив цей звіт інформаціями про фінансовий успіх цієї традиційної вже стейтової імпрези.

Головний секретар В. Сохан склав привіт та признання Окрузі за її працю від Головного Екзекутивного Комітету, згадавши при цьому здобутки поодиноких відділів та організаторів нових членів. Опісля він поінформував представників відділів Округи про числа повноправних членів кожного відділу та їх управнення до делегатів, пригадуючи, що рішальним про числа делегатів буде їхній стан членства з 31-го грудня 1981 року, та подав ряд порад для ведення організаційної праці з оцінкою ринку життьового забезпечення у теперішній економічній ситуації.

Зокрема докладно розказав В. Сохан про широку діяльність УНСоюзу в ділянках забезпечення, інвестицій, господарювання реальностями, видавничій, культурно-виховній та громадської праці, підкреслюючи при цьому всі користі, що їх дає УНСоюз членству та громаді в додатку до

(Закінчення на стор. 4)

У світі

В БЕЙРУТІ, ЛИВАН, ЗНОВУ ВИБУХЛА БОМБА великої розривної сили, прихована у возі з яриною, що стояв недалеко від будинку, приналежному до французької амбасади. В будинку живе французький амбасадор з родиною. Амбасадор Поль Марч-Анрі, який декілька тижнів тому обняв пост у Бейруті, ані ніхто з його родини не постраждав від вибуху бомби. Його попередник, амбасадор Люї Делямар, загинув в атентаті, докононаному на ньому невикритими злочинцями. Слідство також дотепер не виявило причину, чому амбасадора Делямара вбито. В той самий день, коли вибухла бомба недалеко французької амбасади, вибухли ще дві бомби в інших місцях Бейруту. Одна з тих бомб вбила молоду дівчину, а інших осіб поранила. Прем'єр ливанського уряду Шафік аль-Ваццан саме тепер відбуває цілу серію нарад і конференцій, що їх метою є знайти способи для боротьби з терроризмом у Бейруті. Всі дотеперішні заходи не дають ніяких вислідів, бо терористичні угрупування на чолі з палестинцями такі сильні на терені Бейруту, що поліція, ані ніякі інші державні органи не є в силі з ними справитися.

ОСТАТОЧНИЙ ОБРАХУНОК ВИСЛІДУ парляментарних виборів у Данії потвердив попередню вістку, що Соціял-демократична партія Данії, яка дотепер була при владі, потерпіла велику невдачу, втратила дотеперішню більшість у парляменті і не може далі творити уряду. Прем'єр Анкер Йорґенсен заявив, що складає резиґнацію і звернувся з пропозицією до королеви, щоб вона доручила комусь іншому спробувати зформувати кабінет міністрів. Королева Марґрете II розпочала конфронтації з представниками різних політичних таборів. Крім соціял-демократів є ще дві сильніші партії, які можуть мати успіх у творенні кабінету. Ними є консервативна і ліберальна партії, які одначе поодиноко мають менше мандатів у парляменті, як соціял-демократи.

ЗАЯВА ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ АЛЕКСАНДРА Гейґа, що американці сприяють прилученню Північної Ірляндії до республіки Ірляндії, викликала негодування серед протестантського населення цієї провінції, яке творить дві третини її мешканців, а крім того формальну вимогу з боку прем'єра англійського уряду Марґарет Тачер, щоб Уряд ЗСА дав вияснення такого становища свого державного секретаря. Дотепер американські чинники суворо притримувалися принципу невтручання у внутрішні справи Північної Ірляндії і її пов'язання з Англією. Виступ Гейґа є виломом з того становища.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Кльод Чейсон закінчив свої відвідини в Ізраїлі, на кінець яких він заявив, що европейські держави не можуть свою ініціятиву втручатися в справи Близького і Середнього Сходу, бо ці справи належать тільки країнам того обширу. Ця заява викликала велике вдоволення серед політичних кіл і населення Ізраїля, які дуже негативно ставилися до заяви західних країн, яку вони склали на конференції країн Европейського спільного ринку у Венеції 1980 року про їхню підтримку арабським змаганням створити самостійну палестинську державу. Після згаданої заяви міністра Чейсона міністер закордонних справ Ізраїля Іцак Шамір офіційно привітав таку декларацію і заявив, що „вона є кінцем европейських ініціятив у тому обширі". Міністер Чейсон додав, що, хоч між Францією і Ізраїлем є розходження в оцінці положення й дальших заходів на Близькому Сході, французький уряд підтримує мирні ініціятиви Ізраїля.

АМЕРИКАНСЬКА Й СОВЄТСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЇ на конференції в Женеві, яка розглядає проблему обмеження зброєнь, опублікували коротке повідомлення про третю з черги сесію конференції. Остання сесія відбулася в приміщеннях американської амбасади, а чергова — відбудеться, згідно з домовленням, у совєтській амбасаді. Дотеперішні сесії пройшли в дуже діловому настрої й обидві сторони відверто висловили свої становища. Згідно з обопільним домовленням, обидві сторони не видають комунікатів і не подають ніяких публічних інформацій про зміст пертрактацій і становища обидвох сторін у них. Як однозгідно подають обидві сторони, голови обидвох делеґацій — американської Пол Ніці і совєтської Юлій Квіцінський — нав'язали добрий персональний контакт і розмови проходять гармонійно.

В Америці

НА ПІДСТАВІ ДОСЛІДІВ БАГАТО КОЛИШНІХ військовиків у спеціяльних відділах ЗСА так званих „Ґрін беретс", продали непризнним до Америки країнами здобуте у цих відділах знання і навіть засекречені речі з військової ділянки, а деякі пішли навіть за гроші служити активно різнородним диктаторам в арабських, африканських і південноамериканських країнах. Речники Сі-Ай-Ей заявляють, що диктаторські режими спеціяльно зацікавлені колишніми вояками зі згаданих частин, бо вони, перейшовши спеціяльний вишкіл, здібні не тільки навчати інших військового ремесла, але також керувати операціями регулярно-військового чи партизанського характеру. Невелике число членів не пішли на службу до чужих держав, а тільки продали за гроші своє знання і вільнодбали здобутий капітал в підприємства.

ТОРГІВЦІ ВЖИВАНИМИ АВТОМОБІЛЯМИ задоволені голосуванням в конгресовій підкомісії для стимулювання цієї ділянки економії. Комісія ця висловилася проти законопроєкту, на підставі якого продавці вживаних автомобілів мали інформувати покупців про відомі їм вади в автомобілях і видавати відповідне забезпечення на продані авта. Три члени цієї комісії, які голосували проти цього законопроєкту заявили, що автомобільна індустрія і без тих обмежень знаходиться в клопотах і вони не хочуть підсилювати процесів цього занепаду.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН І ОБИДВІ ПАЛАТИ Конгресу відмовляються від дальших бюджетових обмежень, бо не бажають брати на себе моральну відповідальність за звільнення біля 400,000 федеральних працівників напередодні Різдва. Обидва лідери Конгресу — Говард Бейкер, лідер республіканської більшости в Сенаті, і Томас О'Ніл, спікер Палати Репрезентантів одноздно заявили, що цю справу треба було полагодити раніше. Більшість законодавців скидають за це вину на директора бюджету Дейвида Стокмена.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН МАЄ НОВІ КЛОПОТИ із своїми найближчими співробітниками. Втаємничені особи в Білому Домі кажуть, що щойно притихла справа непорозумінь між державним секретарем Александром Гейґом і секретарем оборони Каспаром Вайнберґером, яке мусів ладнати сам Президент, як почали суперечку між собою два інші приятелі Р. Реґена, а саме Елвин Міз і Джеймс Бейкер. Поінформовані особи, які не бажали бути названими, кажуть, що Міз вважає, що Бейкер повинен звітувати йому про свої потягнення, а останній думає, що він підлягає безпосередньо Президентові.

ЧЛЕНИ КРАЙОВОЇ РАДИ БЕЗПЕКИ, НА ДУМКУ багатьох політичних спостерігачів, поділені думками, якщо йдеться про відношення З'єднаних Стейтів Америки до країн Центральної і Південної Америки. Одні, в тому числі державний секретар Александер Гейґ і секретар Департаменту оборони Каспар Вайнберґер, кажуть, що Уряд ЗСА повинен застосувати морську блькаду проти доставі зброї до Ель Сальвадору і Нікараґуи; інші, і їх підтримує частинно сам Президент, твердять, що покищо політично-економічний тиск вистачає для обмеження достав цієї зброї країнами комуністичного світу, зокрема Кубою. Деякі політичні аналітики міркують, що нерішучість Уряду ЗСА може створити дуже прикру ситуацію в Латинській Америці.

КОРЕСПОНДЕНТИ У ВАШІНҐТОНІ ЗВЕРНУЛИ увагу, що лідери американських профспілок, в тому числі президент Американської федерації праці. Конгресу індустріяльних організацій (АФЛ-КІО) Лейн Кирклeнд, бажали дещо приховати перед очима публіки увагу про їхню розкішність. Їдучи на зустріч з президентом Роналдом Реґеном до Білого Дому, вони наказали водіям лімузин зупинитись два блоки від Білого Дому і, як належиться репрезентантам робітництва, прийшли на зустріч з Президентом пішки. Очевидно, цього заміру вони не могли скрити перед пильним оком американських кореспондентів і фоторепортерів.

УКРАЇНСЬКІ АДВОКАТИ БАЖАЮТЬ СЛУЖИТИ ГРОМАДІ

Ігор Раковський в редакції „Свободи"

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Л. К.). — Коли в середу, 2-го грудня ц.р., до приміщень Головної Канцелярії та Видавництва „Свободи" прийшов молодий адвокат Ігор Ю. Раковський — новообраний голова Українсько-Американського Товариства Адвокатів, приніс він із собою молодечу вітальність і особливий розмах молодої української людини, в якої бажання — „служити інтересам української громади в ЗСА", для якої — „важливе добро української громади", — як він сам під час розмови підкреслив. Він також сказав, що їхнє Товариство особливо працює над цим, щоб притягнути в членство їхніх колег по професії не тільки в ЗСА, але й Канаді. Сьогодні це членство нараховує 200 осіб.

І. Раковський поінформував, що Товариство поставлено в 1977 році, цього ж року відбувши свої перші Загальні збори, з метою, щоб крім своїх сутопрофесійних зайнять, об'єднавшись в Товаристві, мати на оці добро української громади — і коли зайде потреба — ставати в її обороні, захищаючи її інтереси.

Це й підкреслювано на п'ятих Загальних зборах, що відбулися в Клівленді, Огайо, поміж 20-им, а 22-им листопада ц.р. Окремою точкою обговорення на цих зборах була справа Володимира Половчака, а з цим пов'язана проблема — чи уряд може дати азиль неповнолітній дитині, коли собі цього не бажають батьки, а теж чи родина може адоптувати дитину, якщо в неї нема дозволу батьків. Перебіг судового процесу В. Половчака, а з ним і питання, які виринають в цій справі представив д-р Юліян Куляс — оборонець Володі Половчака, який, — як зазначив І. Раковський, — 75 відсотків свого часу присвячує цьому процесові, а останньо на прохання родини В. Половчака, яка хоче адоптувати Володю, вніс в цій справі петицію.

Другою важливою точкою зборів, а водночас і напрямною дальшої праці цього Товариства, — сказав І. Раковський, — що ввійшла в резолюцію зборів, була справа процесів, що відбуваються у федеральних судах ЗСА над так званими коляборантами, які, мовляв, співпрацювали з німецькими нацистами під час Другої світової війни, винищуючи разом з ними жидів. Як, наприклад, справи Ковальчука чи Демянчука, чи Козія, чи інших мнимих „коляборантів". Останньо американська преса повідомляла, що Департамент справедливости може розпочати видавати Західній

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303
P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Сорок років пізніше

Друга світова війна закінчилася зовсім інакше, як сподівалися ті, що її ініціювали та ті, що вступали в неї з оборонної конечности. Несподіваний японський напад на Перл-Гарбор, що був початком небувалих своїми розмірами й географічним засягом кампаній та боїв, ще й сьогодні править за лекцію у багатьох відношеннях. Спеціяльно до цього року, 40-річчя Перл-Гарбору та у зв'язку з особливим положенням у світі, коментарів і висновків зв'язаних з ним, є дуже багато.

Друга світова війна, велика й всесвітня, яка мала втягнути у свої безжалісні триби десятки націй і сотні мільйонів людей тривала вже понад два роки коли 7-го грудня 1941 ескадра за ескадрою японських літаків з шости авіоматок 22 ескортуючі кораблі підводні човни засипали вогнем і залізом могутню американську базу в Перл-Арборі на Гаваях. Вислід тієї несподіваної атаки потряс світом і збурив американську публічну опінію до її основ: 2,330 американців загинуло, 1,178 ранено, 18 великих морських одиниць, між ними шість лінійних велетнів, знищено або комплетно виведено з ладу, 188 літаків комплетно розбито, а 159 пошкоджено, будівлі й корабельні доки зірвані, або спалені. Втрати японців були мінімальні: 185 вояків, 29 літаків і декілька підводних маленьких, розвідочного типу лодок.

Після Перл-Гарбору відвороту не було: Японія і Америка мусіли станути до смертельної проби, в якій одна сторона мусіла впасти, а друга виграти. Англія, Франція, Німеччина, Італія, Совєтський Союз, Китай, уже стікали кров'ю у важкій війні, а тепер до неї долучилися дві останні світові потуги. Людський геній, якому призначено творити й будувати, приступив до руїни й знищення.

Деякі дослідники кажуть, що Перл-Гарбор вирішив про катастрофу могутньої на той час осі Берлін-Рим-Токіо. Замість вдарити на СССР і в смертельних кліщах роздавити його раз назавжди та таким чином розв'язати собі руки, японська атака на Перл-Гарбор розв'язала руки Москві, дивізії якої стягнені з Далекого Сходу, ламали вирішний наступ німецьких дивізій на Москву. Відбиті в грудні 1941 з передмість Москви німці вже більше до неї не зблизилися. А переможні спочатку японці швидко почали ламати собі зуби на американській потузі.

Захід виграв цю війну й змусив противника, держави осі, до безумовної капітуляції. Тріюмф для Заходу, але який особливий і короткий! Насамперед разом з ним виграла Москва, та сама Москва, яка розпочала Другу світову війну на спілку з Гітлером, а чотири роки тому комуністи повністю заволоділи Китаєм. Переможний для Заходу кінець війни став одночасно початком не лише упадку його імперських систем, але й початком унутрішнього розладу й розкладу. Неймовірний, але правдивий парадокс. Треба було двох переможних світових воєн для Великобританії, Франції, Бельгії і інших західніх держав, щоб впали безповоротно їхні імперії.

Ні одна з тих держав, нікотрий з тих народів, ні один з великих державних мужів тієї доби не передбачував таких наслідків перемоги, бо коли б йому снилося принаймні про це, до Другої світової війни було б не дійшло. І тут є чергова велика лекція: політики й генерали знають, де і як війну почати, але де і як вона закінчиться ніхто не знає.

В Америці майже всі без вийнятку, що пишуть про Другу світову війну, а тепер з нагоди 40-ої річниці Перл-Гарбору, підкреслюють неготовість цієї країни відбити японський напад. Багато авторів тодішню ситуацію порівнюють до сучасної й накликують до піднесення бойової готовости. Очевидно, що бойова готовість — це підстава успішної оборони країни, але та готовість складається не тільки з гармат і танків, літаків і ракет, а сьогодні ще й прецизних електронічних апаратів, але найосновнішою її частиною є готовість людини і народу вжити ці засоби, а ще більше наставити свої груди на захист своєї землі і свого народу! На жаль, про цей другий елемент готовости, говориться дуже мало, зовсім замало.

Справжніми переможцями з Другої світової війни вишли дві країни: ЗСА і СССР. Після війни ЗСА під кожним оглядом були першими. Одначе створений ними Пакс Амерікана тривав дуже коротко, десяток-два років. І сьогодні ЗСА на склоні, може тимчасовому. Знову же СССР має гармати й танки, має ракети й атомові споруди, має знаменитих генералів, але не має найважливішого до створення Пакс Руссіка, чи Совєтіка, бо не має людської душі, не має візії майбутнього. Своєю імперіялістичною політикою і міжнародними авантюрами СССР натворив довкола себе стільки конфліктів і проблем, що не стане йому сил їх розв'язати.

Таким чином 40 років після Перл-Гарбору перед світом і далі стоїть найважливіше завдання: побудувати тривалу мирову систему, яка вела б до повного звільнення всіх народів нашої планети та забезпечення усім людям їхньої людської гідности, політичної незалежности, і можливостей творити вільно і незалежно.

РЕСПУБЛІКАНСЬКІ ЛІДЕРИ В ОГАЙО НЕ скривають своїх плянів щодо губернаторських виборів в 1982 році і кажуть, що найкращим і найбільш ефективним кандидатом був би теперішній посадник Клівленду Джордж Войнович. Сам Войнович такого зацікавлення не виявляє, заявляючи, що він волів залишитися посадником Клівленду.

Іван Кедрин

НЕАКТУАЛЬНА, АЛЕ ПОТРІБНА ДИСКУСІЯ

III

Цікаво, що те, що проф. Б. Коваль вважає найбільшою помилкою гетьмана Павла Скоропадського, було насправді актом державницько-політичної мудрости. Це було включення до уряду Ф. А. Лизогуба за порозумінням з Українським Національним Союзом (автор називає ту опозиційну супроти Гетьманату організацію „так званою") — п'ятьох додаткових міністрів, видатних українських діячів, консервативного, а не соціялістичного, як гадає автор світогляду. Коли у тому уряді Лизогуба опинилися такі міністри, як Д. Дорошенко, О. Лотоцький (автор закону про автокефалію Української Православної Церкви), Стебницький, Славінський, В'язлов і Леонтович, то той уряд набрав українського характеру. І це груба помилка називати тих діячів „ставлениками Винниченка, які ніби були троянськими кіньми для всього існування української державности. "... Винниченківські міністри відіграли зрадницьку ролю в кабінеті Гетьманської Ради міністрів..."

Відкіля автор узяв таке твердження, незгідне з історичною правдою?! Адже проголошення „Грамоти" гетьмана Павла Скоропадського з 14-го листопада 1918 року було повною несподіванкою для цілого українського суспільства і для всіх отих „винниченківських", насправді консервативних діячів готових льояльно співпрацювати з Гетьманом. І ота „Грамота" не була б схарактеризована тоді, як відступ від принципу „ні від кого незалежної" української держави та як поворот до концепції федерації з Росією, як би водночас не прийшла була зміна уряду: димісія прем'єра Лизогуба, заступлення його росіянином Гербелем та виключення усіх отих названих українських консервативних діячів — українців. Найяскравішою зміною усього характеру правління було виключення з нового уряду гетьманця Дмитра Дорошенка, як міністра закордонних справ, та заступлення його росіянином Афанасьєвим.

З перспективи поверх 60-ти років можна дискутувати над тим, чи повстання проти Гетьманату було мудрим чи злочинним актом, — чи воно рятувало саму ідею української „самостійної ні від кого незалежної" української держави, чи воно загирило взагалі державу, навіть у федеративній формі з Росією. Але оцінювати тодішні події треба за критеріями тодішнього часу, а не теперішнього. Адже цілий гурт переконаних гетьманців, як згадуваний автором Віктор Андрієвський та інші виступили з публікаціями найбільш критичного характеру на адресу Гетьманщини Павла Скоропадського.

І те саме — потреба більшого об'єктивізму стосується концепції Вячеслава Липинського, найкращого ідеолога гетьманського руху. Вячеслав Липинський — один із найкращих українських істориків і мислителів, людина великого розуму і великої культури, мав візію української гетьманської держави, опертої на клясу заможних селян, — він так і висловив свої дум-

(Продовження на ст. 3)

Ярослав Курдидик

НЕПОЛАДКИ У ВІЙСЬКОВІЙ РЕЄСТРАЦІЇ

Чимало мілітарних експертів обвинувачує теперішній Уряд, а ще більше може самого президента Регена в тому, що досі, так і не сказано було чітко, чи Уряд підтримує призовність до військової служби щоби таким робом підсилити американські збройні сили, чи ні?

Неясність питання

Селективна служба жаліється, що „неясність цього питання" створює серед майбутніх призовників не абияку проблему. Одним із перших атрибутів — це ігноранція. Від того часу, коли було встановлено закон про нову реєстрацію і Найвищий Суд вирішив не включати до військового призову жінок, про цю справу малощо згадують або пишуть у пресі.

Деякі міродайні чинники висловлюють думку, що, мовляв, багато молодих чоловіків просто цим не цікавляться, що згідно зі законом, їм на протязі 60-денного періоду після їхнього 18-го року народження, слід безвідклично зареєструватися. Деякий заколот у цій справі створює „Прайвесі Акт" з 1974 року, який забороняє користуватися рекордами Соціяльного забезпечення, при допомозі якого найкраще й найлегше можна було б встановити, кому потрібно було б зареєструватися.

Але тепер появилося повідомлення, що у найближчому вже часі Селективна служба розпічне користуватися рекордами Соціяльного забезпечення, особливо у таких випадках, коли наступить обвинувачення, що хтось злонамірено не зареєструвався у приписаному реченці. Досі зголошено до Департаменту справедливости відносно багато таких випадків. Порушникам закону про реєстрацію загрожує максимальна кара — п'ять років тюрми, або на добавок ще і 10,000 долярів грошової кари.

Від часу, коли вліті 1980 року проголошено закон про реєстрацію, більше як 3,5 мільйона молоді, або 93 відсотки зобов'язаних до військової служби пішли до поштових урядів, щоби виповнити „призовні формулярі" Селективної служби, підтверджуючи таким робом, що вони погоджуються служити у війську. Але відтоді по сьогодні багато дечого змінилося, або сказавши точніше — „перейшло на гірше"...

У перших трьох місяцях 1981 року було вже тільки 69 відсотків тих, яким слід було зареєструватися, не зважаючи навіть на це, що у законі виразно згадано і підкреслено, що тих молодих чоловіків, які хоч вже вспіли досі зареєструватися, наразі і так не покликатимуть до військової служби.

Своєрідне „упередження"

Роки 1973-1974, у яких було своєрідне „упередження" і молодь намагалася якомога спритніше уникнути військової реєстрації, при чому були наявні випадки, що покликані, або вже навіть і ці, які були у чинній службі дезертирували, тепер минулися. Однак не зважаючи на теперішні умовини, якось важко це

(Закінчення на стор. 3)

VII-ий З'їзд Зальцбурзької гімназії

Каскадами осінніх кольорів милуються Кетскильські гори. Наближаємося до Союзівки. Здається, що ідемо не так швидко, але стрілка спідометра показує дещо понад дозволену кількість миль. Осінній вітер награє мелодії далекої юности.

— „Зальцбург, чарівне місто..."

— Ганд зю! — Розправив руки Юра. Завжди той самий, у капелюшку.

— Що нового ?

— Син, — каже Юра і з гордістю батька додає: — Але файний хлопчисько!

Леся в розкішно вишитій сукні, вітає приїжджих: — Уже є пані професорові, Кокольська і Мельникова, і професор Міхняк з Клівленду.

— От, молодець, — подивляє Наталя. Таким завжди почувався і таким почуває себе тепер в 90-тих роках своєї юности.

...„У кожного є юні мрії".... — підспівує чорний Ромко. А білий Ромко не приїхав.

— Бо він став дідунем,— докидає Івась.

— Галинко !

— Зеню !

— Так, як вчора. Невже ж було це тому 35 років ?

— Та хто на з'їзді підраховує роки. От краще пригадайте собі пісню про Нібелюнгів. Професор Жила приїхав зі Зальцбурґу, ануж спитає ? — задоволено всміхається Ліда.

— Справді ?

От несподіванка ! І ввижаються дерев'яні бараки. Поміж щілини свище морозний вітер. Сидимо на лавках закутані в шалики, затираємо померзлі руки. У залізній пічці догоряє головня. Професор Іван Жила провадить сьогодні лекцію англійської мови.

— В-о-я-ґ-е, читається: воядж, учіться, — заохочував Може поїдете в Америку...

І ми охоче вчилися. А тепер співаємо коломийки про колишню молодість:

Ой, панове професори
Ви нас добре вчили,
Які із нас файні люди
Тай повиходили.
Бо між нами є доктори,
Віцепрезиденти,
Полковники, інженери
І мудрі доценти...

(Л.Б.)

Програма з'їзду присвячена бл.п. професорам Миколі Кокольському і Миколі Матієві Мельникові була змістовна і коротка. Іван Головінський відчитав промову, А.Головінська-Максимович і С.Мельник-Бура відчитали поезії бл.п. професорів. Після програми відбулися наради, якими проводив проф. Микитей.

Бенкет відкрила голова з'їзду, Леся Хоркавців-Яськів. Вела програмою бенкету Ліда Юрків-Белендюк. Отець парох Волошин провів молитву. Промовляв проф. М.Міхняк. Як і колись, навчав як довго і здорово жити, не застановлятися над старістю, а пробиватися крізь життя з молодими думками і не сидіти бездільно. Професор Іван Жила говорив до нас українською і німецькою мовами. Галя Кокольська-Яремко відчитала сердечні привіти від шановних панів професорів: Павла Баб'яка, д-ра Івана Олексишина, Івана Шандровського та дружин професорів: Калини, Каменецької та Ростковичевої.

Шкода що не міг прибути на цю зустріч наш отець Любомир Гузар.

Після бенкету „зальцбуржани" забавлялися під звуки оркестри Гірняка. Ліда і чорний Ромко розвеселяли присутніх співаючи:

Чи то восьмак,
чи штубак,
Розпізнати штука,
Бо кожний вже із нас має
Великого внука...

— А як ні, то буде мати, — доповідав Ґенко.

І бавилися всі, як колись у

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Душник

ВІДНОВЛЯЄТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКО - АРҐЕНТИНСЬКА ПРИЯЗНЬ

Стурбована подіями в Нікарагуа і Ель Сальвадорі Америка шукає різних шляхів для відновлення давніх приязних стосунків з деякими південно-американськими країнами, як, наприклад, Арґентиною.

Майже за всі роки правління Хуана Перона і його наслідника, президента Педра Евґеніо Арамбуру, якого замордували ліві терористи, коли він уже був приватним громадянином, існували добрі дипломатичні й торговельні відносини між двома країнами.

Під час президентури Джіммі Картера — поміж Америкою і Арґентиною до тієї міри охололи відносини, що ця друга по величині країна в Південній Америці, почала вивозити збіжжя до СССР саме тоді, коли Америка встановила збіжжеве ембарґо проти Совєтського Союзу.

Про позитивний розвиток у відносинах між Арґентиною і Америкою недавно говорив арґентинський міністер закордонних справ Оскар Г. Камілліон, один із сімох членів кабінету президента Роберта Віолі.

Відновлена американсько-арґентинська співпраця проявляється у численних рішеннях і кроках цих обох країн. Американський Сенат скасував накладені Картером умовини для ЗСА в справі продажі узброєння для Арґентини. Президент Реґен також скасував обмеження на арґентинські кредити-позички в американському Банку для експорту та імпорту тощо. Також недавно Вашінґтон відвідав ген. Лєопольдо Ґальтієрі, шеф штабу арґентинської армії, якому обіцяно 1,5 більйона позички на закупівлю зброї.

Американський Уряд, після 16-ти місяців перерви, висилає нового амбасадора до Болівії Едвіна Корра, що є по лінії Арґентини, і яка має важливі інтереси в цій країні. Визнання болівійського уряду Америкою уможливить Вашінґтонові почати переговори в справі давніх боргів та допомогти Болівії вийти з економічної депресії.

Міністер Камілліон рівнож заявив, що нова співпраця поміж Арґентиною і Америкою можлива, тому що Уряд президента Реґена, продовжуючи лінію традиційної підтримки ЗСА прав людини, „не накидає цієї політики іншим країнам, як це робив попередній Уряд, що його я вважав інтервентом".

Тут міністер натякнув на продаж Арґентиною збіжжя Совєтському Союзові, в тому часі, коли президент Картер наклав збіжжеве ембарґо на СССР за його інвазію Афганістану.

Нова співпраця Арґентини з Америкою буде провадитися в таких секторах:

1) поширена торговля з Америкою, яка в минулому році виносила 2 більйони долярів, буде значно збільшена в цьому і в наступних роках;

2) предбачується близьку співпрацю між двома країнами проти тероризму та можливу інтервенцію в Центральній Америці. Арґентинська преса натякає на евентуальну висилку арґентинських збройних частин проти марксистських повстанців в Ель Сальвадорі, як частини загальної збройної інтервенції західньої півкулі проти підривних рухів, що їх підтримує Куба і СССР.

Ведуться також переговори між двома урядами — американським і арґентинським — в справі митних тариф, та в справі, поширення зв'язків з різними суспільними й культурними організаціями, як теж з представниками індустрії та бизнесових організацій.

На думку американських соціялістів, ця зміна настанови Арґентини віщує значне поліпшення відносин, що може тільки зміцнити солідарність Північної і Південної Америки проти спільного ворога — марксизму та його покровителів, Куби і Москви.

Пам'ятник Лесі Українці в Канаді

У жовтні 1976 року в канадському місті Саскатун поставлено пам'ятник Лесі Українці. З приводу того Микола Бажан написав вірш „Пам'ятник Лесі Українці в Саскатуні". Назва вірша непоетична, але не про поезію йшлося Бажанові.

Переклад цього вірша на російську мову видрукував ведучий журнал „Новий мір". У передмові до вірша сказано, що пам'ятник „дружній дар" народу радянської України. Націоналісти противилися поставленню пам'ятника, але не змогли перешкодити „святу солідарности миру і поезії". Дивні все таки оті українські націоналісти !

У свому вірші Бажан пише, що „дзвінку бронзу — на пам'ятник подарував Урал, а ґраніт до п'єдесталю дала Волинь.

Леся Українка дивиться бронзовими очима на поля Альберти і вони їй нагадують поля рідної Волині. Так, зрештою, догадується Бажан. Він називає Лесю Українку „світоносною", яка любила „роси, як зорі". Вона йшла сміливо життям „темними робочими кварталами" — де вони на Волині тоді були ? і порослими травою волинськими кладовищами.

Всі тішилися, тішилося ціле проґресивне людство мінус українські націоналісти. Вони „пригноблено мовчали, ґрімаси ненависти викривили їх обличчя та уста". Вони „потонули в болоті відчаю, безумці і душегуби".

Як,— патетично питає Бажан, — вони сміють „підняти руку на Лесю, яку любить чудове людство ". Як „підіймали руку" і чому, Бажан не сказав, можливо і сам не знає...

Кінець несподівано ліричний — тільки канадський клен „музично дзвенів золотом осіннього дня "

Можна побажати Бажанові нових „творчих успіхів," але при чому тут Леся?

Михайло Кучер.

Орест Корчак Городиський
пл. сен. Л. Ч.

У 70-РІЧЧЯ ПЛАСТУ

Немає тижня, щоб на сторінках преси не було згадки про відзначення котрогось там річчя тієї чи іншої організації, парохії чи заслуженого громадянина. Можливо, що ці „річчя" вже буденніють, можливо, що й не застановляємося над характеристикою доби, коли та чи інша організація постала.

Згадуючи про організації, які постали на американському терені, згадуємо теж заслужених громадян-піонерів, які, хоч важко працювали, знаходили ще час і силу, наснагу й охоту до праці на громадсько-релігійному полі.

Інакше мусимо підходити до річниць тих товариств чи організацій, які постали ще перед Першою світовою війною на українській етнографічній території, точніше, на землях, що входили в склад австро-угорської монархії. Сьогодні молоде покоління, яке виростає поза межами окупованої України у повній свободі самовияву, не зможе зрозуміти тих труднощів, які мусіли поборювати ентузіясти українського громадського життя, закладаючи ту чи іншу організацію. Важко зрозуміти сьогодні ті труднощі теперішнім членам такої організації, початки якої сягають рідних земель. Не всі організації, що заіснували в Галичині зуміли продовжувати свою діяльність у нових еміґраційних умовинах. Скромно відзначено 100-річчя заслуженого педагогічного товариства „Рідна Школа" чи „Просвіти", немає „Січей" ані „Соколів". Впустила, однак, коріння на нових місцях поселення організація української молоді Пласт, яка в 1982-му році святкує своє 70-річчя.

Пласт постав за зразком англійського скавтінґу, що його організатором був полк. Баден Повел, але вже від перших днів свого існування отримав український дух, український стиль. Хоч Пласт побудований на англійських зразках, то змістом праці його було виховання української молоді на добрих українських громадян-патріотів. З гордістю можуть поглянути „старі" виховники на плоди своєї праці, бо український пластун від початку існування пластової організації залишився вірним головному обов'язкові пластуна, бути вірним Богові і Україні.

• • •

Невесело виглядало українське національне життя в Галичині (на Східній Україні було ще гірше) в другій половині XIX століття. Польські маґнати — австро-угорські бюрократи рядили краєм, переслідуючи українське населення, не допускаючи до усвідомлення села. В тому часі невелика українська провідна верства, немноге українське свідоме духовенство своєю працею над усвідомленням села, доказало своєрідне чудо. Боротьба з коршмами, алькоголем, визиском несовісними жидами-арендарами, поміч для здібної селянської молоді здобути середню, а то й вищу освіту. Побіч духовенства постає нова провідна верства — учителі, професори, а згодом правники, які у великій мірі причинилися до відродження української національної свідомости.

Нова провідна верства, згуртована головно у Львові, професори середніх шкіл радо перещеплювали на український ґрунт корисні зразки із Заходу. У 1894 -му році за чеським зразком, засновано руханкове товариство „Сокіл", згодом „Січ", в 1911-му році спортове товариство „Україна", а рік пізніше, 1912-го року „Пласт". Усі ті організації постали у противагу до подібних польських, які не зустрічали на своєму організаційному шляху перешкод адміністративних чинників. Українська середньошкільна і університетська, а згодом і робітнича молодь гуртувалась, вишколювалась і боролась за свої права. Стріл студента Мирослава Січинського в австро-угорського намісника Галичини Потоцького 1908-го року, боротьба за український університет у Львові і смерть студента Адама Коцка на барикадах в університеті 1-го липня 1910-го року, який недавно перед тим повернувся був з короткого заробітчанського перебування в Америці, всі ці події живо сприймала українська шкільна й академічна молодь і гартувалась.

Не дивно, що організаторами Пласту стали представники наступного покоління народних провідників, а саме такі педагоги, як: Олександер Тисовський, Тарас Франко, Іван Чмола; оті передбачливі провідники молоді, які вірили, що Пласт стане кузнею характеру, кузнею майбутніх народних провідників. Заки залеґалізовано Пласт, який міг існувати тільки при школах, а на це треба було мати дозвіл шкільної влади, Пласт розпочав свою діяльність у Львові, у формі нелеґальній. За прикладом Львова почали поставати пластові гуртки в середніх школах інших міст Галичини. Ентузіязм був великий. Правда, матеріяльні засоби тодішньої пластової молоді не такі, що їх мають пластуни сьогодні, але ентузіязм пластунів і посвята виховників поборювали перешкоди за перешкодами.

Світова політична ситуація в часах постання Пласту мало чим різнилася від теперішньої. Напруження політичне, скрізь запальні пункти, незадоволення національностей у трьох монархіях, а в російській зокрема, все це вказувало на кипіння. Збільшена політична активність поляків у Галичині насторожувала українців і заставляла молодих ентузіястів до посиленої виховно-організаційної праці. Не диво, що виховна праця в Пласті ішла по лінії змагань до здобування самостійности.

Прогулянки поза місто, виховні гутірки давали пластовій молоді те, чого не давала тодішня австро-угорська гімназія. Пізнавання довкілля, теренові гри, почуття сили гурту, почуття братерства, а над усе національне виховання.

Тільки два роки мала змогу пластова молодь у відносному спокої переводити свої пластові зайняття. Вибух Першої світової війни 1914-го року, покликання до війська професорів-виховників, зголошення пластунів у ряди УСС-ів, час підйому і зневіри, виявив серед патріотичного вояцтва сліди того короткого виховання в пластовому гурті. Організатори Пласту виявились як дуже добрі військові провідники, а пластуни, як прекрасні бойові старшини. Згадати б хоч би хорунжу Олену Степанівну чи сотника Федя Черника. На патріотичне виховання, на сталення характерів, крім Пласту, мали вплив також і Січі, Соколи і спортове т-во, бо пластуни дуже часто були й членами тих товариств.

Загартовані у змаганнях за незалежність, із здобутим життєвим досвідом, поверталися колишні вояки-пластуни продовжувати перервані студії, поверталися до виховної праці над молодшим пластовим поколінням. Пласт розпочав продовжувати працю у новій політичній ситуації

(Продовження на ст. 3)

Неактуальна...

(Продовження зі стор. 2)

ки в „Листах до братів-хліборобів". Алеж ті „Листи" появилися вперше у 1926 році — від того часу минуло поверх півсторіччя й у цьому півсторіччі большевицька влада знівечила, винищила у великому голоді цілу верству заможного хліборобства. Все у світі може статися, незбагненними є шляхи, що ними Вища Сила керує долею народів. Але чи можна сьогодні, у 80-их роках, пропагувати гетьманський устрій в майбутній Україні за концепцією Вячеслава Липинського?!

І хто з нас в силі передбачити, чи після досвіду з авторитарними режимами царату і большевизму український нарід захоче монархії в історично-традиційній формі Гетьманатv і чи не буде лякатися нової одноособової, чи олігархічної влади?! Хто взагалі може сьогодні передбачити, в якому стані національно-державницької свідомости прокинеться український нарід, коли настане відповідна пора, щоби прокинутися з нинішнього невільницького сну?!

Тому теперішня дискусія на тему „республіка чи монархія" в Україні неактуальна. Але вона потрібна, — треба дискутувати, коби тільки не переплутувати дискусії з лайкою і триматися спокійного пристойного тону та триматися історичних фактів. У вахлярі українських політичних середовищ є місце для гетьманців, — коби вони всі дискутували так спокійно, як проф. Б. Коваль.

ЩИРО ДЯКУЄМО
УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗОВІ

за пожертву на Науковий фонд Українсько-Американської Асоціяції Університетських Професорів у висоті 1,000 дол.

Будемо вдячні за дальші того рода пожертви. Вони приспішать видання спонзорованої нами великої праці про ґеноцид в Україні та уможливлять працю над іншими критичними і пекучими проблемами.

RESEARCH ENDOWMENT OF UAAUP
P.O. Box 491 • Kent, Ohio 44240

УВАГА! **УВАГА!**

РІЗДВЯНИЙ ЯРМАРОК

Коша Пластунок Пластової Станиці в Ню Йорку

відбудеться

в неділю, 20-го грудня 1981 року, від 10-ої ранку до 2-ої по пол.

у великій залі Пластового Дому в Ню Йорку

при 144 Другій Авеню

ПЛАСТУНКИ ЗАПРОШУЮТЬ ЩИРО БАТЬКІВ ПЛАСТОВОЇ МОЛОДІ І ГРОМАДЯНСТВО ЗАГОСТИТИ ДО НИХ В ЦЕЙ ДЕНЬ

Чому я заздрю...

(Продовження зі стор. 1)

не. Одначе умови, в яких голодує радянський в'язень, дуже не схожі на Олстерські. В перші ж дні голодівки вас кинуть у карцер, часом навіть без постелі, на голі нари, а лікаря ви можете вперше побачити тільки на другий-третій тиждень голодівки, коли вже не можете ходити. Зате померти вам не дозволять — заллють їжу силою через запханий в шлунок зонд. Якщо будете заперечувати, натягнуть кайданки, розіжмуть зуби спеціяльним пристроєм („ротодержаллям"). Час від часу, повторюючи цю знущальну процедуру, вам підтримують животіння не від надмірної філантропії — в радянських таборах і тюрмах не дуже цінять людське життя, медична допомога тут мізерна, смертність висока. Але гинути демонстративно, в знак протесту проти сваволі адміністрації або несправедливого засудження, вам не дадуть.

Приведу новий приклад: 19-го червня цього року я оголосив голодівку протесту проти позбавлення мене права на захист (щоб закрити мені рот, у мене, за вказівкою КҐБ, відібрали всі матеріяли незграбно зфабрикованої кримінальної справи, навіть вирок). Крім того, в зв'язку з облудним використанням радянською пропаґандою смертельних голодівок ірляндських політв'язнів і повним замовчуванням того, що діється у власній хаті, я хотів одержати свіжий матеріял для порівнянь.

Після офіційного оголошення голодівки чотири дні я пролежав у загальному бараці, мене не ізолювали, лікар не з'являвся. На п'ятий день мені оголосили постанову про покарання десятьма добами карцеру за невихід на роботу, жодним словом не згадавши про мою голодівку (як голодуючий, я не мусів і не міг працювати), силою затягли в штрафний ізолятор, роздягли, і кинули в холодну камеру на голі дошки. До постанови була долучена довідка лікаря, що мене можна тримати в карцері, яку він видав заочно, мене не оглянувши. Вперше медпрацівник оглянув мене (поміряв тиск) тільки на тринадцяту добу голодівки, а ‚меддопомога' обмежилася видачею постелі, яка мені і без того від початку голодівки належалася. До кінця голодівки лікар підійшов до мене ще тільки двічі, помірявши тиск. Коли я, проголодувавши в умовах шізо (холод, сморід, брак свіжого повітря) запланованих 20 діб, під загрозою насильницького штучного годування припинив голодівку, мене не випустили із камери, примушуючи після трьох тижнів повного голодування їсти гливкий чорний хліб і штрафну баланду. Виявляється таку 'дієту' мені призначив таборовий 'лікар' з очевидним наміром підірвати мені здоров'я...

Ні, при всій трагічності долі ірляндських в'язнів, які жертвують собою, при всій складності і, здавалося б, безпросвітності олстерської ситуації (гадаю, що в умовах демократичного суспільства вона все ж буде розв'язана шляхом розумного компромісу) не з руки радянській пропаґанді наживати собі на тому ідейний капітал. Адже всякому обізнаному в новітній історії не важко збагнути, що чекало б північноірляндських католиків, якби Олстер виявився частиною СРСР? Адже світ ще не забув про етноцид кримських татар, німців Поволжя, частини мешканців Західньої України і окупованих прибалтійських держав, вивезених за тисячі кілометрів від батьківщини і частково вигублених, частково розсіяних між інонаціональним населенням. І не бути при совєтській демократії Робертові Сендсові депутатом парляменту. Не стежила б за його голодівкою світова преса, а замість гордої, голосної смерти, дістав би він кайданки на руки і гумовий шланґ у горло. Якщо б все ж таки звів порахунки із життям, — то тихцем загребли б його, нікому невідомого, в сибірську вічну мерзлоту, або в чужу мордовську чи уральську землю. А замість тисяч демонстрантів, останню шану йому понуро віддали б, перекурюючи на свіжій могилі з номером, хіба декілька в'язнів-могильщиків.

Саме така доля суджена мені і моїм соратникам по боротьбі за національні права українського народу й основні права всіх народів СРСР.

Ось чому я заздрю Робертові Сендсові, в'язневі олстерських „ейчбльоків", що помер мученицькою голодною смертю.

В. Чорновіл
(Публіцист, лавреат англійської журналістської премії 1975 року, член Української Гельсінкської Групи)".

15 липня 1981
Лагер ЯД 40/7 (Табага)
Якутаская АРСР

ВИСТАВКА МАЛИХ КАРТИН І ОФОРТІВ

АРКАДІЇ ОЛЕНСЬКОЇ-ПЕТРИЩИН

відбудеться

від 13 грудня 1981 до 3 січня 1982

в УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ

2 Схід 79 вулиця, Ню Йорк

Відкриття: НЕДІЛЯ, 13 ГРУДНЯ, від 2 до 6 год. по полудні.

УВАГА! **УВАГА!** **УВАГА!**

Станична Старшина Пластової Станиці в Ню Йорку

повідомляє, що

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

завітає до Пластової Станиці

в суботу, 19-го грудня 1981 року, о год. 2-ій по пол.

У програмі сценка у виконанні новацтва.

ДО УЧАСТІ ЗАПРОШУЄТЬСЯ ПЛАСТОВЕ НОВАЦТВО І УКРАЇНСЬКУ ДІТВОРУ ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ

Небесна канцелярія св. Миколая буде відкрита в суботу, 19-го грудня, від год. 10-ої ранку, у Пластовому Домі при 144 Друга Авеню в Ню Йорку, де і відбудеться зустріч із св. Миколаєм

ПРЕЗИДІЯ КОНФЕРЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ І ОРГАНІЗАЦІЙ (КУППО)

за активною співпрацею її складових організацій, та при співучасті

ГОЛОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО РУХУ (УДР)

з її складовими частинами

улаштовує

в неділю, **20-го грудня 1981 року, о год. 2-ій по пол.**

у великій залі Українського Народного Дому, 140 Друга Авеню в Ню Йорку

відзначення

5-ЛІТТЯ СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ ГРУПИ В КИЄВІ

за такою програмою

1. Відкриття — Д-р МИХАЙЛО ВОСКОБІЙНИК, Голова КУППО і Головної Ради УДР.
2. „П'ятиліття Української Гельсінкської Групи і її значення в українській визвольній акції" — доповідь, МИКОЛА ПЛАВЮК, Голова ПУН
3. Виступи Представників Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи: ген. ПЕТРО ГРИГОРЕНКО, д-р НІНА СТРОКАТА-КАРАВАНСЬКА, НАДІЯ СВІТЛИЧНА.
4. Запити і відповіді.

До участи запрошуємо Хвальні Проводи і Шановне Членство, політичних і громадських Організацій та Українське Громадянство Ню Йорку й околиць.

ПРЕЗИДІЯ КУППО

У 70-річчя...

(Продовження зі стор. 2)

польської окупації, бо на Східніх українських землях, під комуністичним режимом, Пласт не мав права існувати. Крім Галичини, Пласт розвинув свою діяльність серед нової військово-студентської політичної еміграції у Чехо-Словаччині.

Повоєнні роки, до 1930-го року, це найкращий період росту й виховної праці Пласту. В тому часі треба з приємністю відзначити ряд українських педагогів-пластунів виховників, таких, як: проф. О. Тисовський, Северин Левицький, Іван Чмола, Осип Левицький, д-р Сава Никифоряк, Олена Степанівна, Аксентіївна, Цьопа Паліїв та інші, які в несприятливих умовах польської окупації різьбили душі української молоді. Пласт став кузнею характерів, що найкраще показалось у тих численних політичних процесах поверсальської Польщі, де на лавах обвинувачених за приналежність до УВО чи ОУН засідали переважно студенти-пластуни.

Польська адміністрація правильно оцінила Пласт як заборолo проти своєї шовіністично-імперіялістичної політики на Західньоукраїнських землях, тому використала участь пластуна Гриця Пісецького в бойовій акції ОУН під Бібркою і розв'язала Пласт. Адміністративна заборона не зліквідувала виховної праці пластунів, вона проходила у змінених формах.

В часі Другої світової війни пластуни понесли поважні втрати, большевицькі розстріли і заслання, німецькі переслідування, збройна боротьба в рядах підпілля і Дивізії „Галичина". З приємністю треба підкреслити, що в обох видах збройної боротьби пластуни займали провідні становища. Не сама фізична приналежність до Пласту, а духові вартості юнака-пластуна ставили його на провідні місця.

Покоління Першої світової війни виховало щонайменше три пластові покоління і стільки само виховало покоління Другої світової війни. Наростають нові покоління пластових виховників на нових місцях нашого розселення. Пласт розпростер свої крила в країнах нового поселення, де ніколи раніше Пласту не було — в Австралії, Англії, Арґентині, Німеччині, ЗСА і Канаді. Чи створить Пласт в тих усіх країнах почуття великого ґурту, братерства і посвяти, залежатиме від виховників і самих пластунів. Найбільшим осягом теперішньої пластової виховної праці буде те, коли пластунів різних місць поселення, з місць з різними мовами країн поселення, з'єднає в сильний ґурт українська мова, почуття приналежности до великого українського народу, почуття спільного змагання у різних побутових умовинах до однієї цілі.

Сьогодні в рядах Пласту немає якогось територіяльного чи конфесійного поділу; сама молодь у зустрічі з собою і працею над собою знесла штучні кордони.

• • •

Ідея українського Пласту велична і героїчна, а від нас залежатиме наскільки Пласт буде українським і наскільки виховники вдихнуть у серця пластової молоді поза Україною почуття єдности з хвилево поневоленим народом і виховають їх на послідовників пластової молоді, яка на протязі 70 років доказала, що виховні ідеали не являються тільки фразами, що пластова ідеологія допомагала дійсним пластунам перетривати найгірші життєві переживання бурхливих років.

Ми не хочемо ставити перед очі теперішніх новаків, юнаків і старших пластунів тільки сумні й трагічні картини пройденого 70-річчя. Ми хочемо поставити їм на дальшу життєву мандрівку „до щастя, слави і свободи" дороговказ головного Пластового обов'язку — Бог і Україна.

Напевно, у 100-річчя заснування Пласту пригадають собі сьогодні учасники цих 70-річних святкувань, майбутні визначні громадяни, народні провідники й виховники, тих виховників, що вказали їм шлях праці у вихованні молодого покоління в умовинах життя поза Україною. Хочу вірити, що в 100-річчя Пласту відбудуться всенародні святкування у „сім'ї великій, вольній, новій", що дай Боже!

Неполадки...

(Продовження зі стор. 2)

сприйняти і повірити, що тепер майже 600,000 чоловіків у призовному віці 18 років зіґнорували нагоду, щоби зареєструватися, а тим то і бути готовим до цього почесного обов'язку, щоби бути вояком американської армії...

В останніх місяцях Селективна служба застосувала дещо „більш аґресивну тактику" у повідомлюванні молодих чоловіків про обов'язок реєстрації. Селективна служба придбала і засобилася в адреси майже 2-ох мільйонів 17-18 літніх молодих чоловіків, які закінчили середню школу в біжучому році. Всім їм вишлють окремі повідомлення про те, що їм треба негайно і неодмінно зареєструватися.

А дальше заплановано, що окрім повідомлення призовників картками, треба перевести належний розголос у цій справі не лише в пресі, але в першу чергу у радіо і телевізії. У деяких чільних американських виданнях появилися уже відповідно оформлені пригадки про реєстрацію. Не бракує теж і голосів дуже поважних мілітарних речників, щоби таки в найближчому майбутньому розпочати повносилу підготову до примусової військової служби у ЗСА.

Д-Р МИХАЙЛО ДАНИЛЮК

На медичні Теми

Лікарський довідник.

Книжка у твердій темно-[illegible] обгортці із золотими [illegible], вами роботи мистця МИХ[illegible] ХАЛЕВИЧА [illegible]6 сторінок

Ціна 7.00 дол.

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

У пам'ять спочилої в Господі

бл. п. ОЛЕНИ ПИТЛЯР

зложили пожертви на ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ ФОНД СВ. СОФІЇ:

Г. і М. Бакуменки	$30.00	І. і Н. Макаревичі	$20.00
В. і М. Барагури	50.00	Є. і І. Мельники	20.00
І. і З. Бриковичі	25.00	о. Любомир Мудрий	20.00
Стефа Букшована	10.00	О. і С. Питлярі	50.00
І. і Х. Дякунчаки	30.00	Віра Питляр-Кураш	20.00
Олена Качала	20.00	Стефа Пурій	20.00
В. і В. Кліші	50.00	Б. і З. Сечесні	25.00
О. і А. Клоси	100.00	А. і І. Сольчаники	25.00
Ольга Кобзяр	20.00	Дарія Хухра	20.00
Я. і Б. Комаринські	25.00	Ю. і І. Хухри	25.00
О. і Я. Кушнірі	25.00		

Разом 630.00

Всім жертводавцям щиро дякуємо.

РОДИНА ПОКІЙНОЇ

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 3-го жовтня 1981 року, відійшла від нас у Вічність

наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ, СЕСТРА, БРАТОВА, КУЗИНКА та СВАХА

бл. п.

СОФІЯ МАЛИНОВСЬКА з ОРИШКЕВИЧІВ

Цією дорогою складаємо щиру подяку всім рідним, Приятелям та Знайомим за їхні вияви співчуття, за слова розради, за молитви та за участь у похоронних відправах.

В першу чергу дякуємо Всечеснішим Отцям: о. шамбелянові Федоровичеві й Його сотрудникові о. Кіснерові, о. І. Оришкевичеві та о. д-рові О. Оришкевичеві.

Велика подяка шваґрам Осипові за змістовний нарис життя Покійної Софії на тризні та Петрові за коротку історію-родовід. Щира подяка за квіти.

Сердечна подяка хорові під диригентурою Е. Садовського за зворушливий спів під час Панахиди.

Наша щира подяка за ласкаві пожертви на Святі Літургії за спокій душі Покійної та на добродійні цілі.

На БУДОВУ ЦЕРКВИ СВ. ЙОСАФАТА в Пармі

200.00 дол. — д-р О. і Л. Оришкевич;
100.00 дол. — д-р П. і З. Телішевський;
по 50.00 дол. — д-р І. і Л. Гура, Р. і С. Цегельський, д-р І. і А. Захарій, Т. і З. Оришкевич;
30.00 дол. — В. Полянська;
29.00 дол. — Сусіди;
по 25.00 дол. — М. і М. Гірняк, І. Кашубинська, д-р Н. Петі, Р. і Е. Попатайко;
по 20.00 дол. — М. і В. Кавка, д-р А. і Н. Клос, д-р С. і О. Курилас, Й. і Р. Таґеріко;
по 10.00 дол. — д-р Д. і І. Войтина, Е. Дубас, А. і Р. Глинський, Р. і М. Грабець, Мудрі і Стецик, В. і П. Камінський, Т. Миронович, д-р Б. і М. Футей, Сахно, Б. і І. Зємба;
по 5.00 дол. — А. Василь, І. Салук, Ф. і В. Тітес.

На пластову оселю „ПИСАНИЙ КАМІНЬ"

по 50.00 дол. — А. і М. Галяревич, д-р Ю. і М. Оришкевич;
30.00 дол. — д-р І. і Д. Комарянський;
по 25.00 дол. — О. Галяревич, д-р С. і Н. Винярський, М. і Л. Голіян, Р. і В. Ґлух, д-р Е. і О. Мартинюк, Б. і К. Пащин, д-р Р. і І. Палажій, В. Полянська, д-р Я. і Х. Раковський, А. Рощаковський, Р. Тришневський, І. і М. Федьків, Курінь „Шостокрилі";
по 20.00 дол. — О. Дуб, Р. і М. Касараба, С. і Т. Космос, д-р Б. і І. Купчак, В. і В. Ліщинецький, Я. Попель, Р. і Х. Р[illegible]вський, О. Топорович, д-р Д. і М. Фаріон, д-р А. і Д. Як[illegible]вич, С. і Ц. Жолудь;
по 15.00 дол. — В. і Е. Хмиляк, В. і А. Надозірний;
по 10.00 доларів — Древницький, Р. і О. Возняк, О. Врублівський, М. Гук, Г. і А. Завадівський, З. і І. Езерський, І. Каваць, Л. Кусяка, Б. і М. Ковч, Л. і С. Лис, Е. і Л. Небеш, І. Оленчук, В. і І. Пік, В. і І. Романів, І. і І. Руденський, Руткевич, І. і С. Фур, В. і Т. Шийка, М. Шунь, Чухрай, С. Хома;
по 5.00 дол. — Я. і С. Городиський, М. Іванчук, І. Гурґай, Я. Кравчук, В. Крутиголова, З. і Л. Лешньовський, З. Панчишин, М. і М. Стахур, А. Слободян, Я. і М. Сидір, П. Фединський, М. Футей, Цибик, М. і І. Черевецький, Г. і М. Штайнгаґен, П. і З. Шокалюк.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

20.00 дол. .... д-р М. і А. Мичковський

УНІГУ — ГАРВАРД

20.00 .... С. Смігуровський

Хай Господь винагородить Вас всіх своїми ласками, а душі Покійної дасть Вічний Спочинок.

ВАСИЛЬ — муж
Дочка — АРЕТА з чоловіком ЮРІЄМ і дітьми
Дочка — ТЕРЕНЯ з чоловіком ЮРІЄМ

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що у вівторок, 8-го грудня 1981 року відійшов від нас у Вічність,

наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ і ВУЙКО

бл. п.

МИХАЙЛО ГРИЦКОВЯН

ПАРАСТАС в п'ятницю, 11-го грудня 1981 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Gray Funeral Home, 100 E. Main Street, Port Jervis, N.Y.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 12-го грудня 1981 року, о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Володимира у Ґлен Спей, Н. Й., а відтак на місцевий цвинтар.

Горем прибиті:

дружина — АННА
дочка — ЕВГЕНІЯ з чоловіком ПЕТРОМ ЮРКОВСЬКИМ та дітьми ПЕТРОМ, ІВАНОМ І КАТРУСЕЮ
син — МИХАЙЛО з дружиною ПАТРИЦІЄЮ та дітьми ТЕРОЮ І ЛІСЕЮ
дочка — КАТРУСЯ з чоловіком БОГДАНОМ ЖУРАВСЬКИМ та дітьми ЮРКОМ, ХРИСТЕЮ І ПАВЛУСЕМ
брат — АНТІН з дружиною МАРІЄЮ і дочками в Польщі
сестра — МАРІЯ з мужем ЮЛІЯНОМ БІШКОМ і дітьми в Україні
брат — МИКОЛА з дружиною ЛЕСЕЮ та дочками, сином і зятем
сестра — ЮЛІЯ з мужем АНДРІЄМ МУЛИК і з синами
та ближча і дальша Родина в Америці й Україні

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що в п'ятницю, 4-го грудня 1981 року, несподівано, відійшла від нас

наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАТИ, СЕСТРА, БАБУСЯ

бл. п.

ЛЮБА з КЛИМОВИЧІВ БАТОРФАЛЬВИ

народжена 5-го грудня 1921 р. в Старім Самборі.

ПОХОРОН відбувся 7-го грудня 1981 р. з церкви свв. Петра і Павла в Спрінґ Велі, Н. Й. на цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Горем опечалені:

ЄВГЕН — муж
РОМАН — син з дружиною ЛЕСЕЮ і дітьми
ЮРІЙ — син
ОКСАНА — сестра
ЕММА з родиною — сестра в Україні
Ближча і дальша Родина в Америці та в Україні

Успіхи української громади в Стетен Айленді

Лише три місяці промину ли, відколи до парохії пригороду Ню Йорку Стетен Айленду прийшов о. Іван Давидович, а патріотична громада української католицької церкви Пресвятої Трійці може вже похвалити ся трьома успіхами. Третього жовтня ц.р. громада брала участь у першому річному міжнародному фестивалі, що його влаштував Стетен Айленд коледж.

Під час фестивалю було два українські столи—один з українськими стравами і печивом, а другий—з українським народним мистецтвом та показом писання писанок.

У фестивалі виступили бандуристи з Нюарку під керуванням В.Юркевича, які започаткували мистецьку частину.

Доказом великого успіху української громади Стетен Айленду у міжнародному фестивалі, в якому взяло участь 17 етнічних груп, є те що ректор коледжу прислав на адресу голови Фестиваль ного комітету Я.Стегній листа з подякою і похвалою за надзвичайну зорганізованість та висококультурний вигляд виставки красу українських пісень та смачні страви. На окреме прийняття, що його влаштував тиждень тиждень пізніше ре ктор Стетен Айленд у своїй хаті, між 27 запрошеними представниками етнічних груп від української групи були запрошені голова Українського фестивального комітету Славця Стегній і заступник голови Леся Гевка. На цьому прийнятті ректор, промовляючи до усіх представників етнічних груп. у своїй подяці ще раз підкре слив гарно влаштовані столи з українськими стравами й народним мистецтвом та українську мистецьку культуру.

Другим успіхом українсь кої громади був лист від пре зидента Стетен Айленду Антоні Ґасти, датований 23 листопада ц.р. до І.Давидовича, у якому заступник пре зидента пригороду Ралф Дж. Ламберті повідомляє, що уряд Стетен Айленду постановив продовжити час засвіченої різдвяної ялинки до 19-го січня 1982 року для тих християн, що святкують Різдво за Юліянським календарем.

Ініціяторкою акції за продовження різдвяного сезону була Леся Гевка. Її успіх надзвичайний і за прикладом Стетен Айленду повинні піти інші пригороди Ню Йорку, в тому і всі українці Ню Йорку повинні звернути увагу на Рокефеллер Центр і писати листи-прохання до управи цього Центру, щоб засвічена різдвяна ялинка світилася від 25-го грудня ц.р. до 19-го січня 1982 року.

Третім успіхом, що його пережила українська громада і парохіяни церкви Пресвятої Трійці було відзначення річниці Листопадового Чину, що стався 1918 р. в Західній Українській Народній Республіці, добре зорганізованою академією. Прог рама була виповнена доповіддю, хоровими виступами та дитячими деклямаціями. Церковна заля була вщерть виповнена старшими громадянами і молоддю.

Започаткував академію Степан Білоус пригадкою про Перший Листопад, а жіночий хор церкви Пресвятої Трійці під дириґентурою Степана Хандоги проспівав молитовну пісню „Боже, великий, єдиний". Під час однохвилинної мовчанки пластуни Юліян Тиміш Левицький та Ігор Кобрин українським національним прапором і грою на трубці віддали салют героям Листопадового Чину та героям українських армій, що впали за волю України.

Вже перші точки програми викликали у слухачів бадьорий настрій, а доповідь о. І.Давидовича „Невмирущий Перший Листопад" ці настрої ще більше підсилила та історичними фактами і цитатами з відозв та промов державних діячів і членів уряду ЗУНР утвердила у вірі, що Перший Листопад невмирущий.

„Його невмирущість, — сказав о.Давидович,—у тому, що по програній визвольній війні боротьба за ті ідеї, що викликали Листопадовий Чин, не припинилася до сьогоднішнього дня. Вона виявлялася в повстаннях проти окупаційних режимів в підпільних організаціях, в різних національних і політичних організаціях, в молодечих, культурно-освітніх, спортових, жіночих, кооперативних та сільско-господарських і навіть церковних товариствах. В найновіших часах ця боротьба виявила себе у військових організаці ях УПА та в русі спротиву, чи популярно званому дисидентському русі".

Далі о. І.Давидович звернув увагу на те, щоб ми у вільному світі не занедбували і не забували про обов'язки супроти нашої Української Церкви, яка також брала участь зі своїми вірними і священиками у боротьбі за створення української соборної, незалежної і суверенної держави. Щоб ми не занедбували також і нашої відповідальности за молодь і дбали про розвиток і закріплення ідей Листопадового Чину.

Неначе на підтвердження слів о. Давидовича, що молодь готова сприймати думки та ідії Листопадового Чину, в наступних точках виступала молодь. Маленька Іліяна Левицька голосно продеклямувала вірш „Україна, Україна", а секстет дітей (А.Кокоза, І.Левицька, М.Кокоза, Л.Білія, М.Білія і А.Білія) під дириґентурою і в супроводі акомпаньяменту на фортепіяні І.Біскуп відспівав пісні: „Гей, та на горі", „А звідси гора", й „У горах Карпатах".

Жіночий хор під дириґентурою С.Хандоги проспівав три пісні—„Карпати", „Ой, у полі могила" і „Зажурились галичанки" Пластун І.Кобрин продеклямував вірш Григорія Чупринки „І у мене був рідний край", а пластун Ю.Левицький-вірш О.Олеся „Живи, Україно". Молоденька Ганя Клим при акомпаньяменті на скрипці молодшого брата Петра та фортепіяновому акомпанья менті Ірини Біскуп заспівала „Ой, видно село" і „Там на горі".

На закінчення мистецької програми С.Хандога заспівав, акомпануючи собі на бандурі, дві пісні: „Засумуй трембіто" і „Синя чічка", та дириґував жіночим хором, який проспівав „Шумить, гуде дібровонька", „Іхав стрілець на війноньку" і „Ой, у полі верба".

Крім оплесків, що ними учасники академії наділяли виконавців програми, дуже часто і довго, Ст.Білоус ще окремо подякував щиро і сердечно, зокрема усім, що присвятили для піготови академії свій час і труд, а молодим дівчатам і хлопцям за їхню любов до українства.

Національним гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено дуже вдалу і успішну Листопадову Академію.

Ще довго люди не виходи ли з церковної залі, розмовляючи під час перекуски.

В.Верва.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Відремонтовано бані Церкви Пам'ятника

Як відомо, цілорічна циркуляція вітрів відбувається над ЗСА з північного заходу на схід. Цим, між іншим, пояснюється, що полет з заходу на схід літак відбуває на годину скорше, ніж зі сходу на захід, і навпаки, зі сходу на захід на годину довше. Цей факт враховується при будові високих будинків у ЗСА.

Одного дня Владика Митрополит Мстислав зауважив, що найбільший хрест на центральній бані Церкви Пам'ятника Бавнд Бруку, Н.Дж., зрушений з місця. Згодом стверджено, що одна з чотирьох шайб, що забезпечулали нерухомість хреста трісла й зайшла потреба наприви, яку було доручено одній з найбільш кваліфікованих у Ню Йорку фірм. При цій нагоді вирішено дати нову позолоту всіх трьох бань Церкви-Пам'ятника, бо з огляду на те, що Бавнд Брук знаходиться дуже близько моря, солені вітри якого нищать фарби, схвалено було дати нову позолоту з значно тривалого матеріялу (23 каратів).

Згадані вище ремонтні роботи вже закінчено. Кошти цього поважного ремонту (в сумі коло 30,000 долярів) покрило наше трудолюбиве і жертвенне на потреби Церкви-Пам'ятника Сестрицтво. В неділю, 22-го листопада, Владика Митрополит подякував Сестрицтву за новий вияв їхньої відданости рідній Церкві, а всі присутні цієї неділі в церкві відспівали нашим сестрицям „многая літа".

Старша сестриця

Апостол „Відгуку любови" завершив свою працю

У Римі в днях від 14-го до 17-го листопада відбулось генеральне зібрання представників великої міжнародної організації „Поміч для Церкви в потребі", що її на Різдво 1947 року започаткував і заснував голландський священик-чернець з Чину Норбертинів о.Верренфрід ван Страатен. У зібрнні взяло участь понад 60 представників від тринадцятьох делеґатів із різних країн. Ця організація, яку провадив о. ван Страатен тридцять чотири роки, під його проводом здійснила велетенське діло допомоги Церкві, коли вона була в пекучій потребі — чи то по війні і розгромленій і знищеній Німеччині, чи там де диявольські сили намагалися стерти її з лиця землі переслідуванням, ліквідацією її апостолів, чи там, де вбогість і брак матеріяльних засобів зупиняли її розвиток і проповідь Хтистової Євангелії.

В часі своїх нарад Організація затвердила нові статути і вибрала нового президента на місце уступаючого о. ван Страатена, що відтепер стане духовним асистентом великого самарянського діла, до якого покликав його Господь, даючи йому постійне благословення в тій нелегкій праці для потребуючих. Новим президентом став архиєпископ Леметр, бельгієць. Учасники нарад одноголосно вибрали Блаженнішого Патріярха Йосифа почесним членом, а другим — єпископ Павло Лев Заяц, який страж дав у В'єтнамі і його звідтам прогнано. Тепер живе в Парижі.

На закінчення нарад Святійший Отець Іван Павло II прийняв учасників зібрання на окремій авдієнції і у своїй промові висловив великі признання для харитативної праці Оргнізації: „У дво тисячній історії харитативної праці Церкви ви здійснили зворушливий і успішний вклад", „Ваше діло воплотило любов Христа до своєї Церкви", Ваше діло зростало з малого гірчичного зерна у велике дерево", „ для Вас більшим щастям є давати чим брати"...Отцеві ван Страатенові Святійший Отець зложив свою глибоку вдячність не лише від себе, але від численних єпископів тисяч священиків, монахів, монахинь, новичок, семінаристів і мільйонів вірних та благословив його в його новій функції духовного асистента.

Ввечері 16-го листопада в готелі „Колюмбус" відбулася зустріч представників Організації з ширшим колом гостей. На зустрічі був присутній Блаженніший Птріярх Йосиф з отцями І. Хомою і І.Дацьком.

На вияв вдячности о. ван Страатенові за його велику постійну матеріяльну і моральну допомогу нашій Церкві Блаженніший вручив цьому модерному самарянинові, — як його недавно назвав Блаженніший у своїм посланні, — ікону Богоматері роботи іконописця студита о.Ювеналія Мокрицького і чек на суму п'ять тисяч долярів, що їх цього року зібрали і прислали наші вірні на Організацію „Поміч для Церкви в потребі". При цьому Блаженніший згадав, що вже висвятив дотепер сімнадцять молодих українських священиків, які скористали з студентської стипендії згаданої Організації.

Серед присутніх були визначні особи, кардинали Анджельо Россі, Одді, Віллєбранс, Ґантін, Баффілє. Цей останній в короткій промові висловив признання і подяку отцеві ван Страатенові за велику харитативну працю і вручив йому високе відзначення королеви Голляндії.

Отець ван Страатен відомий також зі свого твердого становища до комунізму і його режимів. Свого часу він писав: „Христове Царство є не для погодження зі системою, провідники якої заперечують і поборюють у своїх засадах Небесного Отця. Згода є лише тоді можлива, коли або християни перестануть бути християнами, або комуністи — комуністами".

Український нарід і наша Церква в своїй історії висловлять велику вдячність цьому голляндському ченцеві і апостолові „Відгуку любови" за те все, що він своєю шляхетністю і жертвенністю зробив для нас у важких хвилинах наших терпінь, переслідувань і упокорень. Наша вдячність хай висловиться молитвами за нього і його велике харитативне діло для Христа, що, за словами о.ван Страатена, плаче в багатьох країнах переслідування.

Н.Н.

VII-ий з'їзд...

Продовження зі стор. 2)

Лєгенер Касерне чи Лєксенфельді.

У неділю після Богослужби і панахиди за померлих професорів і друзів колишні учні збиралися домів.

Блимали фотоапарати, лунав сміх.

— Коли ?

— Де зустрінемося ?

— Може в Зальцбурзі !

Рум'яніла у сонці калина, осипалося золотом листя, роз'їжджалися друзі.

Перекинула осінь ще одну сторінку в книзі життя.

А.М.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Українські...

(Закінгення зі стор. 1)

Німеччині тих осіб, які були обвинувачені в воєнних злочинах і передати їх для дальшої розправи німецьким судам. Таку пропозицію, як відомо, висунув Сімон Візенталь, жидівський активіст і „ловець нацистів" як його називає американська преса. Однак деякі правні дорадники завважують, що цього роду пропозиція — незгідна з американською Конституцію. Тому, — сказав І.Раковський, — на останніх зборах їхнього Товариства схвалено в найближчому часі вислати до Департаменту справедливости їхніх представників, щоб вони не лише ближче дослідили цю справу, але й щоб зробили відповідний натиск, щоб до такого договору поміж щими двома країнами не дійшло, покликаючись на його неконституційність.

Під час останніх Загальних зборів, — інформував у дальшому І.Раковський, — схвалено рівнож підтримувати активність комітетів, які в основу своєї праці ставлять оборону національних і людських прав в Україні, як також члени їхнього Товариства будуть старатися впливати на це, щоб поміж цими окремими комітетами дійшло до повної співпраці, а не роздріблености. На зборах оформлено управу цього товариства в такому складі: І.Раковський — голова, Іван Шандор — заступник голови, Богдан Шандор — кореспонденційний секретар, Андрій Филипович — протоколярний секретар та Роман Пітьо — касир.

Слухаючи реляції І.Раковського, можна сказати, що серед української громади в ЗСА мужніє і виростає в її потенціял — енерґійна одиниця—молоді українські адвокати, яким близька українська справа. А з цим можна сподіватися, що вони підуть слідами своїх колеґ-попередників, які були рушійною силою української громади перед Другою світовою війною. Вправді, в них були дещо інші завдання та інші обставини: вони боронили українських підсудних на політичних процесах перед польськими судами — за „антипаньствовость", як також часто виїздили на села, щоб там поміж селянами поширювати освіту та защеплювати національну свідомість,-теперішні адвокати сьогодні мають іншу місію — боронити доброго українського імени, відпаровувати різні наступи і наклепи, бsuccessfullyти українську громаду, притримуючись законів американської Конституції і американського права. Але як в одних, так в других є спільна дорога — захищати права української людини. Сьогодні, на шахівниці правничої палестри, маємо надію, наступить тільки зміна прізвищ, зміна варти. Прізвища колишніх оборонців українського народу відійдуть до історії, — прізвища сучасних правників зачнуть входити на її сторінки.

Надгадсонська...

(Закінгення зі стор. 1)

потрібного кожному забезпечення.

Після доповіді відбулася оживлена дискусія, в якій найбільше уваги присвячено справі злуки двох братських союзів, УНСоюзу та УБСоюзу, стверджуючи численні позитиви такої злуки. Ставили питання і забирали голос в дискусії: О. Зубрицький, В. Білик, Стефан Білик, Микола Шеремета і В. Бутковський, а вичерпні вияснення та відповіді давав їм головний секретар В. Сохан.

Закінчивши офіційну частину, учасники цих успішних зборів ще довго вели розмови на союзові та громадські теми при смачній перекусці, що її приготовили Галина Білик і Галина Гаврилюк.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!